

SÉTATÉR

TRANSZKULTURÁLIS FOLYÓIRAT

II. évfolyam

1. szám

Főszerkesztő
VADAS GYULA

Szerkesztő
MIHALIK ZSOLT

A szerkesztőség munkatársai
ODROBINA TAMÁS, PONGRÁCZ ÉVA

Szerkesztőségi titkár
GARAI ILDIKÓ

Szerkesztőség: 7632 Pécs, Krisztina tér 7.
Telefon / fax: 72 / 443-737
E-mail: setater@dravanet.hu

Kiadja a Sétatér Transzkulturális Alapítvány.
(Pécs, Krisztina tér 7.)
Felelős kiadó: a Sétatér Alapítvány elnöke

Megjelenik kéthavonta.

Megvásárolható Kálóczy Attila *Felemás Ajándékboltjában* a Ferenciek utcájában,
Ornódi László Elefántos udvarbeli *Fotóstúdiójában*,
a Széchenyi téri Móricz Zsigmond Könyvesboltban és
a Pécsi Kulturális Központ Információs Irodájában a Széchenyi téren, Pécssett.

Nyomtatta a Duplex-Rota Nyomdaipari Kft., Pécssett.
Felelős vezető: Kecskés István
Index: 75.028/97. ISSN 1416-7980

KÍNÁLAT

- TÜSKÉS TIBOR *Sétatereim* 3
- MAKAY IDA *versei* 8
- SZIRTES GÁBOR „... az ember elmegy, de a mű marad...” 9
Pákolitz István költészete
- NÉMETH PÉTER *Jani bácsi* 13
Rokoni emlékezés Bárdosi Németh Jánosra
- SOMOGYI IBOLYA *versei* 15
- G. TÓTH KÁROLY *A jósnő halála* 16
- LÓNYAY JUDIT *versei* 20
- MÁTÉ J. GYÖRGY *Előszó egy előszóhoz* 22
Zen-kóanok (Máté J. György fordításai) 25
- VILLÁNYI RÓZSA *versei* 34
- KENDE PÉTER *Gemosztemosz eposz* 35
- GASPARICH MÁRK
- ÁR GYÖNGYI *versei* 40
- TÓTH JÓZSEF *A Kárpátia Park (Vadas Gyula beszélgetése)* 41
- PANYIK ISTVÁN
- SYLVIA PLATH *verse (Horváth Miklós fordítása)* 50
- KOVÁCS JÁNOS *Klímváltozások a Kárpát-medencében* 51
- FÁBIÁN SZABOLCS ÁKOS
- VARGA GÁBOR
- KÖRÖSI PÁL *versei* 63
- JULIAN RIA *One Woman Story (negyedik rész)* 66
- KAMPIS KRISTÓF *A töltésen túl* 82
- KAMPIS BARBARA *Megfontolások a költői szabadságról és az időről* 82
- KEMÉNY GÉZA *versei* 90
- POZSÁRKÓ CSABA *Damnatio memoriae* 93
- ALBRECHT FERENC *versei* 96

MÁTÉ J. GYÖRGY

ELŐSZÓ EGY ELŐSZÓHOZ

A hetvenes–nyolcvanas évek fordulóján lefordítottam G. M. Kubose *Zen Koans* című gyűjteményét¹, mely – eltérően a legtöbb effajta kötettől – a Zen-buddhizmus bizonyos alapeszméi (természetesség, élet és halál, semmihez-se-ragaszkodás stb.) szerint csoportosította a példázatokot. A szövegek közzétételére gondolni se lehetett.

Hét évig csak néhány barátom ismerte a kéziratot. Ekkor lehetőség nyílt egy magyar kóan-kötet publikálására. A kiadó egyik szerkesztőjét, a fordítást jól ismerő régi barátomat, *Koppány Márton* kértem meg arra, hogy írjon előszót a könyvhöz. A lektori munkára a műfajban járatos és a Zen-attitűdöt a saját műveiben is gyakran érvényesítő *Tandori Dezső*t kértük föl.

Végül is a kiadó vezetői meggondolták magukat: a kóanok továbbra is a fiókomban maradtak. De még ugyanabban az évben egy másik kiadónál napvilágot láttak *Miklós Pál* sinológus kóan-fordításai². Az én mostani válogatásomban csak olyan kóanok szerepelnek, melyek ebből a kötetből hiányoznak.

Kubose gyűjteményén kívül a Paul Reps által összeállított *Zen Flesh, Zen Bones* című kötetből³, illetve Irmgard Schloegl *The Wisdom of the Zen Masters* című könyvéből⁴ szemezgettem. A keleti nevek angol átírásán nem változtattam. Jegyzeteket egyik szöveghez se fűztem, Koppány Márton előszava után ez már fölösleges szöszaporításnak tűnt. Aki pedig tudós kommentárookra kíváncsi, annak a *Kapujanincs átjáró* jegyzeteit ajánlhatom.

¹ G. M. Kubose: *Zen Koans*. Chicago, 1973, Henry Regnery.

² *Kapujanincs átjáró. Kínai Csan-buddhista példázatok*. Válogatta, fordította, a jegyzeteket és az utószót írta: Miklós Pál. Budapest, 1994, Helikon Kiadó.

³ Reps, Paul (ed.): *Zen Flesh, Zen Bones*. Harmondsworth, 1980, Penguin.

⁴ Schloegl, Irmgard: *The Wisdom of the Zen Masters*. London, 1975, Sheldon Press.

KOPPÁNY MÁRTON: ELŐSZÓ

- A: – Ha valakinek tiszta marad a szelleme, nem jelenti-e, hogy ragaszkodik a tisztasághoz?
- B: – Ha valakinek tiszta marad a szelleme, nem feltétlenül tud erről az állandóságról, s ha nem tud róla, akkor nem mondhatjuk, hogy ragaszkodik hozzá.
- A: – Ha valakinek üres marad a szelleme, nem jelenti-e, hogy ragaszkodik az ürességhez?
- B: – Ha valaki tud erről az állandóságról, akkor ez azt jelenti, hogy ragaszkodik hozzá.
- A: – Ha valakinek kötetlen marad a szelleme, nem jelenti-e, hogy ragaszkodik a kötetlenséghez?

(Részlet Hui-hai dialógusából)

A kötet figyelmes olvasója számára bizonyára nem fog meglepetést okozni az a megállapítás, hogy a Zen-kóanok olyan fordítások, amelyeknek hiányzik az eredetije.

A Zen-mesterek kevés jelentőséget tulajdonítottak tanításaik lejegyzésének. Ennek legfőbb értelme a lejegyzés értelmetlenségének bizonyítása (pontosabban: ábrázolása, bemutatása) volt, s ahhoz, hogy egy szövegről (tehát egy gondolatmenetről) bebizonyítsuk, hogy nem önmagát jelenti, mégiscsak szükségünk van erre a szövegre. Bármeddig folytassuk az eljárást, bármeddig tágítsuk a kört: a kóanok elpattanó labdák, s annak tagadásai (egyúttal kizárólagos megjelenési formái), amitől elpattannak.

Az „eredeti” szövegek nem maradtak fenn olyan tiszta formában, és nem rendelkeznek olyan kötelező erővel, mint más régi vallási (akár egyéb buddhista) szövegek. A vándorló szerzetesekkel együtt vándoroltak, az új kolostorokat alapító mesterek pedig még akkora jelentőséget se tulajdonítottak nekik, hogy *teljesen* elfelejtkezzenek róluk. Így lettek belőlük illékony variációk. „Csattanójuk” (*hallják-e* az olvasók, hogy a hangsúly az idézőjelen van?) ide-oda csúszott, s a ma ismeretes változatok gyakran lényegesen (tehát: mennyire?) különböznek egymástól. Ne csodálkozzon hát az olvasó, ha véletlenül egy-egy régebbiről ismerős történet új előadására bukkan kötetünkben.

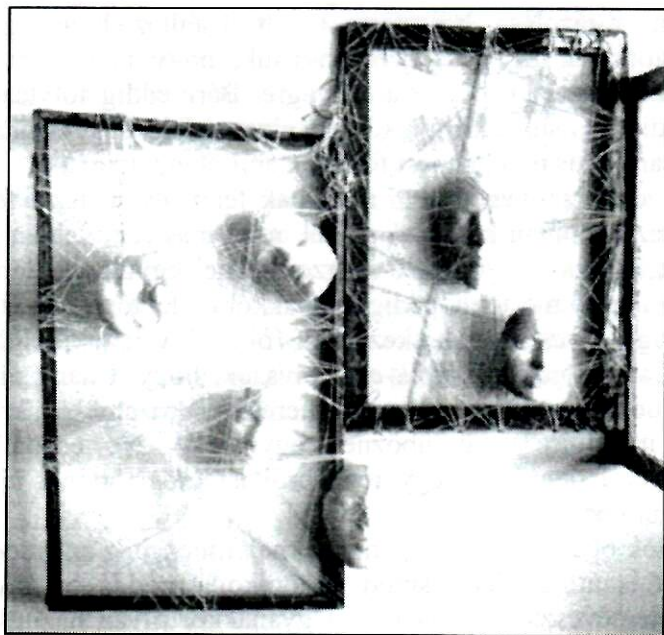
A kóanok olyan fordítások, amelyeknek nincs meg az eredetije. Egy, a gondolkodást is átfogó létezés mód gondolkodásmóddá soványított dokumentumai. Megtévesztő hazugságok. Ugyanakkor olyan hazugságok, ame-

lyek különös élességgel hívják fel a figyelmet önnön hazug voltukra. Ez az élesség a formájuk és ez a felhívás a mondanivalójuk.

A kóanok olyan fordítások, amelyeknek nincs (meg az) eredetije. Ha ez így van, akkor nem csak az a kérdés, hogy mitől kóan egy kóan, hogyan fest egy kóan, hanem az is, hogy mi *nem* kóan. Vagyis: hol végződik a kóan, és hol kezdődik az olyan szöveg, amely nyilvánvalóan különbözik tőle. (Az egyszerűség kedvéért korlátozzuk figyelmünket a *szövegekre*.)

Kóan-e egy századunkbeli európai vagy amerikai fluxus, neodada, koncept, minimal stb. szöveg, amely „tudatosan” alkalmazza a Zent? (Robert Filliou: „Jól megcsinált = rosszul megcsinált = meg nem csinált.”) Kóan-e bármely irodalmi alkotás (Umberto Eco: „A többértelműségnek és az önreflexivitásnak ez a dialektikája készlet bennünket arra, hogy tartósan figyeljünk az üzenetre, ne »tegyük félre« azt, élvezzük megvalósítási módját, formaként szemléljük, s mindig új jelentést keressünk benne...”) Kóan-e egy újságcikk, egy használati utasítás, melyből a reflexió mozzanata *hiányzik*? Kóan-e egy elírás, egy véletlen hiba, nem válhat-e Marcel Duchamp-féle „talált szöveggé”?

Kóan-e egy kóan?

ZEN-KÓANOK

1.

Seppo és tanítványa, Chosei, elment az erdőbe fát vágni.

– Egészen addig vágd, amíg a fejsze el nem éri a fa közepét – figyelmeztetett Seppo.

– Már eljutottam odáig – válaszolt a tanítvány.

– A régi mesterek szívtől szívig közvetítették tanításukat – folytatta Seppo. – Veled hogy van ez?

Chosei a földre dobta a fejszét, és így szólt:

– Átadatott.

A tanító felkapta vándorbotját, és elverte szeretett tanítványát.

2.

Egy napon, még abban az időben, amikor Nansen kis kunyhójában lakott a hegyekben, idegen szerzetes vetődött el hozzá. Nansen épp a földekre indult dolgozni. Üdvözölte a szerzetest, és így szólt hozzá:

– Kérlek, érezd otthon magad. Ebédre főzz valami fogadra valót, a maradékot hozd utánam. Ez az út vezet oda, ahol dolgozom.

Nansen keményen dolgozott napestig, igen éhesen tért haza. Az idegen főzött és evett, a maradékot azonban kidobta, az edényeket pedig mind összetörte. Amikor Nansen rátalált, éppen az igazak álmát aludta az üres kunyhóban. Nansen lefeküdt, és kinyújtózta fáradt tagjait az idegen szerzetes mellett, az azonban felkelt és távozott. Évekkel később Nansen elmesélte az esetet tanítványainak, és a következő kommentárt fűzte hozzá:

– Micsoda nagyszerű szerzetes volt! Még ma is hiányzik.

3.

Egy idős szerzetes a szellem kínai írásjelével látta el kis kunyhójának ajtaját, ablakát és falát. Hogen a következő szavakkal helyesbítette a szerzetes tévedését:

– Az ajtó viselje csak az ajtó írásjelét, az ablak az ablakét, a fal a falét.

Ám egy másik szerzetes, Genkaku, további kommentárt fűzött az esethez:

– Az ajtó írásjel nélkül mutatkozik meg, úgyhogy az ablaknak és a falnak sincs szüksége semmiféle jelre.

4.

Egy napon Seppo úgy kezdte meg előadását az összegyűlt szerzetesek előtt, hogy egy fagolyót gurított le az emelvényről. Gensha felvette az elgurult golyót, és visszahelyezte az emelvényre.

5.

Egy napon Joshu látogatást tett Hojunál. Amikor Hoju meglátta, hogy Joshu közeledik, hátat fordított neki. Joshu leterítette gyékényszőnyegét, és szertartásos meghajlással köszöntötte Hojut, mire az felállt, és visszament a cellájába. Joshu összetekerte gyékényszőnyegét, és távozott.

6.

Nansen kolostorában történt, hogy egy nap a szakács-szerzetes, Tenza, vendégül látta a kertész-szerzetest, Enjut. Miközben falatoztak, meghallották egy madár énekét. A kertész-szerzetes ujjával megkopogtatta a szék karfáját, mire a madár újabb dalba fogott. A kertész újra kopogott a karfán, de ezúttal a madár nem szólalt meg. Ekkor Enju a szakácshoz fordult, és megkérdezte:

– Érted?

– Nem – felelte a szakács. – Nem értem.

A kertész-szerzetes harmadszor is megkopogtatta a karfát.

7.

Egy napon, szerzeteseivel beszélgetve, Sansho megjegyezte:

– Amikor tanítvány érkezik hozzám, nem azzal a szándékkal megyek ki üdvözölni, hogy segítsek rajta.

Amint Koge értesült e megjegyzésről, így magyarázta:

– Amikor tanítvány érkezik hozzám, ritkán fordul elő, hogy kimegyek üdvözölni, de ha mégis, biztosan fogok rajta segíteni.

8.

Gensha üdvözlő levelet küldött idős tanítójának, Seppónak, egy szerzetessel. Seppo összehívta szerzeteseit, és jelenlétükben bontotta ki a levelet. A boríték három üres papírlapot tartalmazott. Seppo megmutatta őket a szerzeteseknek, és feltette a kérdést:

– Értitek?

Mínthogy nem jött válasz, úgy folytatta, mintha olvasná:

– Amikor beköszönt a tavasz, a virágok kinyílnak; amikor eljön az ősz, a gyümölcsök beérnek.

Mikor a küldönc visszatért Genshához, és elmesélte neki, mi történt, Gensha így szólt:

– Öreg mesterem második gyermekkorát éli.

9.

Volt egyszer egy kis kunyhó, úgy hívták: gazdag föld. Harminc éven át lakott benne egy szerzetes. Csak egyetlen agyagedénye volt. Egy napon a tanítványa véletlenül összetörte az edényt. A tanító minden nap megkérte a szerzetest, pótolja az eltört holmit. De az valahányszor egy újabb edénnyel jelent meg, a mester ezekkel a szavakkal utasította vissza:

– Ez nem ugyanaz. A régi edényemet kérem.

10.

Egy szerzetes megkérdezte Hogentől:

– Mi egy csepp víz a Hatodik Pátriárka völgyében fakadó forrásból?

Hogen így felelt:

– Egy csepp víz a Hatodik Pátriárka völgyében fakadó forrásból.

11.

Egy szép napon, miközben Tokusan épp a kertben dolgozott, szerzetest látott közeledni az úton. Tokusan becsukta a kaput. A szerzetes bekopogott, Tokusan pedig megkérdezte:

– Ki az?

A szerzetes így felelt:

– Egy oroszlánkölyök.

Tokusan kitárta a kaput. A szerzetes meghajolt, ekkor azonban Tokusan a hátán termett, mintha csak egy állatot lovagolt volna meg. A földre szorította a szerzetest, s közben ezt kiabálta:

– Te ördögfajzat! Merre jártál?

12.

Egy szerzetes megkérdezte Ryugétől:

– Mit értek el a régi mesterek, midőn beléptek a végső állapotba?

– Olyanok voltak, mint a betörők, akik besettenkednek egy üres házba – válaszolta Ryuge.

13.

Egy buddhista család meghívta Toshit vacsorára. A családfő fűvel teli edényt helyezett a szerzetes orra elé. Toshi ökleit a homlokához emelte, a hüvelykujjaival pedig két felmeredő szarvat formált. Ekkor megkapta a rendes vacsorát.

Később egyik szerzetestársa arra kérte Toshit, magyarázza meg furcsa viselkedését.

– Avalokitesvara Bodhisattva – felelte Toshi.

14.

Daizui kolostorának kertjében egy szerzetes észrevett egy teknősbékát. Megkérdezte tanítójától:

– Mindegyik lény hússal és bőrrel fedi csontjait. Miért fedi ez a lény húsát és bőrét csonttal?

Daizui mester levette az egyik szandálját, és a teknősbékára helyezte.

15.

Az egyik reggeli előadás után egy szerzetes járult Yakusan elé, és így szólt:

– Volna egy problémám. Megoldanád?

Yakusan így felelt:

– Az esti előadáson megoldom.

Mikor aznap este minden szerzetes egybegyűlt a teremben, Yakusan elkiáltotta magát:

– Az a szerzetes, aki ma reggel azt állította, van egy problémája, azonnal lépjen elő!

Mihelyt a szerzetes odaállt a gyülekezet elé, a mester durván megragadta:

– Nézzétek, szerzetesek! – mondta. – Ennek a fickónak van egy problémája.

Ezzel félrelökte a szerzetest, és a szobájába távozott.

16.

Egyik este egy tolvaj surrant be Ryokan hegyi kunyhójába. Nem volt mit lopni. Ryokan közben hazaért, és ott találta a jövevényt.

– Biztosan hosszú utat tettél meg, hogy meglátogass – mondta a csavargónak. – Nem térhetsz haza üres kézzel. Kérlek, fogadd el a ruháimat ajándékba.

A megzavarodott tolvaj fogta a ruhákat és eloldalgott. Ryokan ott ült meztelenül, a holdat figyelte, és közben így szólt:

– Szegény fickó. Bárcsak neki adhatnám ezt a csodálatos holdat!

17.

Hakuin Zen-mestert dicsérték szomszédai, mivel egyszerű életet élt. Lakott a közelben egy gyönyörű japán lány is, akinek a szülei élelmiszerboltot tartottak fenn. A szülők egy napon váratlanul felfedezték, hogy a lány gyereket vár. Haragra gerjedtek. A lány először nem akarta bevallani a férfi nevét, de a sok zaklatás után végül Hakuin nevezte meg. A szülők felháborodva mentek a mesterhez.

– Valóban így áll a dolog? – csak ennyit kérdeztek.

Miután a gyerek megszületett, elvitték Hakuinhoz. Ekkorra az már elvesztette jó hírét a környéken, de ez nem zavarta különösebben. Példásan gondját viselte a gyerekeknek. Szomszédaitól szerzett neki tejet, és minden mást is, amire a kicsinek szüksége volt.

Egy év telt el. A leányanya nem tudott tovább hazugságban élni. Megmondta szüleinek az igazságot: a gyerek valódi apja egy fiatalember, aki a halpiacon dolgozik. A szülők azonnal átmentek Hakuinhoz, hogy bocsánatát kérjék, és a gyermeket hazavigyék. Hakuin odaadta nekik a gyermeket, és csak ennyit kérdezett:

– Valóban így áll a dolog?

18.

Két Zen-tanító, Daigu és Gudo, egy nagyúrnál vendégeskedett. Megérkezésük után Gudo így szólt az úrhoz:

– Természetből fogva bölcs vagy, a Zen tanulmányozására születél.

– Képtelenség – mondta erre Daigu. – Miért hízelegsz egy ilyen tökfeknek? Lehet, hogy nagyúr, de semmit se tud a Zenről.

Így történt, hogy nem Gudo, hanem Daigu számára építtetett templomot az úr, és a Zent is vele kezdte tanulmányozni.

19.

Réges-régen élt Kínában két barát. Az egyik ügyesen hárfázott, a másik tehetségesen hallgatta. Amikor az egyik játszott és egy hegyről énekelt, a másik így szólt:

– Szinte látom magam előtt a hegyet.

Amikor a patakról énekelt, kijelentette:

– Íme, az iramló patak!

Ám idővel a hallgató megbetegedett, és meghalt. Barátja elvágta a hárfa húrjait, soha többé nem játszott. Azóta a hárfahúrok elvágása a bensőséges barátságot jelképezi.

20.

A Zen-tanítók az önkifejezés képességére is megtanítják diákjaikat. Történt, hogy két, egymás közelében fekvő Zen-templomban lakott egy-egy gyerek tanítvány. Egyszer, mikor egyikük a piacra tartott zöldséget vásárolni, találkoztak.

– Hová mész? – kérdezte tőle a másik.

– Amerre a lábam visz – felelte amaz.

A választól zavarba jött a gyerek, és ment tanítójához segítséget kérni.

– Holnap reggel – mondta a mestere –, ha találkozol a legénykével, tedd fel neki ugyanezt a kérdést. Ő azt feleli majd, mint ma. Akkor ezt

kérdezd tőle: „Ha nem lenne lábad, merre tartanál?” Ettől a kérdéstől majd ő jön zavarba.

Másnap reggel megint találkoztak.

– Hová mész? – kérdezte emez.

– Amerre a szél fúj – hangzott a felelet.

E választól újra zavarba jött a fiú, és elmesélte vereségét tanítójának.

– Kérdezd meg tőle, ha nincs szél, merre tart – ajánlotta a mester.

Harmadnap ismét összefutottak.

– Hová mész?

– A piacra zöldségért.

21.

Hakuin sokat mesélt tanítványainak egy öregasszonyról, akinek teaháza volt, és magasztalta Zen-tudását. A tanítványok nem hittek a szavainak, és elmentek a teaházba, hogy maguk győződjenek meg az igazságról.

Mikor az öregasszony közeledni látta őket, megkérdezte: teát jönnek-e fogyasztani, vagy a Zen-tudását akarják-e próbára tenni. Az első esetben kedvesen kiszolgáltatta őket. Utóbbiban intett a tanítványoknak, hogy kövessék a bambuszfüggöny mögé. De mihelyt engedelmeskedtek neki, rájuk vert egy piszkavassal.

Tíz közül kilencen nem menekültek meg az ütlegektől.

22.

Egy Gisan nevű Zen-mester megkérte egyik tanítványát, hozzon neki egy vödör hideg vizet a fürdőt lehűteni. A tanítvány meghozta a vizet, s miután lehűtötte a fürdőt, a maradékot a földre öntötte.

– Te ostoba! – korholta mestere. – Miért nem a virágokat öntözted meg a maradékkal? Honnan veszed a bátorságot, hogy akár csak egy csepp vizet is elpocsékolj ebben a templomban?

E pillanatban a szerzetes megértette a Zent. Nevét Tekisaira változtatta, ami annyit tesz: vízcsepp.

23.

Shoichi félszemű Zen-mester volt, akiben csak úgy fénylett a megvilágosodott tudás. A Tofuku-templomban tanította szerzeteseit. A templomban éjjel-nappal csend honolt. Egyetlen hang se hallatszott. Még szútrák felolvasását is megtiltotta a mester. Tanítványainak csak meditálniuk kellett.

Amikor a mester elhunyt, egy öreg szomszédasszony meghallotta a harangzúgást és a szútrákat olvasó szerzetesek hangjait. Ekkor megértette, hogy Shoichi eltávozott.

24.

Amikor Eshun, a Zen-buddhista apáca már túl volt a hatvanon, és készült elhagyni e világot, megkért néhány szerzetest, hogy halmozzanak fel fahasábokat az udvaron. Gondosan elhelyezkedett a halotti máglya közepén, amelynek széleit előzőleg meggyújtotta.

– Ó, apáca! – kiáltott fel egy szerzetes. – Nagy ott a forróság?

– Efféle gondja csak egy olyan ostoba alaknak lehet, mint amilyen te magad vagy – válaszolta Eshun.

Felcsaptak a lángok, és ő eltavozott.

25.

Egyszer, mikor Bokushu egy ismeretlen szerzetes mellett haladt el az úton, így szólt:

– Tiszteletreméltó úr!

A szerzetes visszafordult.

– Tökfej – jegyezte meg Bokushu, majd továbbment.

Az esetet megörökítette néhány szerzetes, és évekkel később Geccho a következő bíráló megjegyzést fűzte hozzá:

– A bolond Bokushu tévedett. Hát nem fordult vissza a szerzetes? Miért kellett tökfejnek nevezni?

Később Kaido kommentálta e bírálatot:

– A bolond Geccho tévedett. Hát nem fordult vissza a szerzetes? Miért ne kellett volna tökfejnek nevezni?

26.

Engo mester így szólt:

– Ha egy sövény mögött szarvakat láatsz, tudod, hogy szarvasmarhák legelnek ott; ha füstöt veszel észre, tudod, hogy tűzből száll fel.

27.

Unmon mester ezt tanította:

– Mindannyiunkban ott a fény; de amint megpróbálunk belenézni, kialszik.

28.

Obaku mestert gyakran látták áhítatosan hajlongani. Egyik tanítványa megkérdezte tőle:

– A Buddhával kapcsolatban keresel valamit, vagy az igazságról akarsz valamit kideríteni?

A mester ekképpen válaszolt:

– Nincsenek a Buddhára vonatkozó kérdéseim, és az igazsággal sincs semmi dolgom.

– Akkor miért imádkozol?

Mire a mester:

– Csak úgy.

29.

Baso mester megkérdezte Hyakujó mestertől, miféle igazságot tanít. Hyakujó mester felemelte a légycsapóját.

Baso így szólt:

– Ennyi az egész? Ez minden?

Hyakujó mester leengedte a légycsapót.

30.

Egy szerzetes megkérdezte Joshutól:

– Mi a Buddha?

– Az ott kint az előcsarnokban.

A szerzetes azt mondta:

– Az ott kint az előcsarnokban csupán egy képmás, egy halom sár, semmi más.

– Így van – helyeselt Joshu.

– Mi a Buddha? – makacskodott a szerzetes.

– Az ott kint az előcsarnokban.

31.

Yoka mester figyelmeztetett:

– A dolgoktól való megszabadulás és az ürességhez való ragaszkodás egyazon betegség két tünete. Olyan ez, mint amikor valaki a tűzbe veti magát, nehogy megfulladjon.

32.

Dogen mester így szólt:

– A virágszirmok lehullanak, noha szeretjük őket; bár utáljuk, mégis nő a gaz. Ez már csak így van.

33.

Egy szerzetes megkérdezte Gensha mestert:

– Mikor a régi mesterek felemelték a botjukat vagy a légycsapót, ezzel a gesztussal a Zen lényegét fejezték ki?

– Nem – felelte a mester.

A szerzetes újabb kérdést tett fel:

- Akkor mit jelentettek ezek a gesztusok?
Gensha mester felemelte a légycsapóját.
A szerzetes megkérdezte:
– Mi a buddhizmus lényege?
A mester így felelt:
– Majd megtudod, ha megvilágosodsz.

Máté J. György fordításai

